

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 29 ΚΑΙ 30

**Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑ
ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2018 [Ν.127(Ι)/2018]**

**ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΥΟ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΙΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ
ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 10MW ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΡΙΤΑΣ**

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ: ΠΑΦ/00291/2019 ΚΑΙ ΠΑΦ/00292/2019

1. Εισαγωγή

Η Μελέτη Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) για Έργα υποβλήθηκε στην Περιβαλλοντική Αρχή με σχετικές επιστολές από τον Διευθυντή του Τμήματος Πολεοδομίας & Οικήσεως (Αρ. Φακ. ΠΑΦ/00291/2019 και Αρ. Φακ. ΠΑΦ/00292/2019 και ημερομηνία 20/05/2019) για αξιολόγηση. Τα προτεινόμενα έργα αφορούν την κατασκευή και λειτουργία δύο φωτοβολταϊκών πάρκων συνολικής δυναμικότητας 10MW (5MW το κάθε ένα), για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από την ηλιακή ενέργεια και η διάθεση της στο δίκτυο της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (ΑΗΚ), εντός των διοικητικών ορίων της κοινότητας Αναρίτας, της Επαρχίας Πάφου. Τα έργα θα υλοποιηθούν από την εταιρεία Spanercom Ltd.

Μετά την υποβολή της ΜΕΕΠ, ο κύριος του έργου προχώρησε, όπως προβλέπει ο πιο πάνω Νόμος, στη γνωστοποίηση, σε δύο καθημερινές εφημερίδες στις 12/07/2019. Δεν υποβλήθηκαν οποιεσδήποτε παραστάσεις. Επίσης ο κύριος του έργου προχώρησε σε Δημόσια Παρουσίαση με τη διαδικασία της ανάρτησης στην ιστοσελίδα τους αλλά και με δημόσια διαβούλευση και παρουσίαση στην κοινότητα Αναρίτας σύμφωνα με τον κατευθυντήριο οδηγό του Τμήματος Περιβάλλοντος του Περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων από Ορισμένα Έργα Νόμου του 127(Ι)2018 και δεν υπήρξαν οποιαδήποτε σχόλια.

Στις 5/9/2019 με σχετική επιστολή ζητήθηκαν συμπληρωματικά στοιχεία/πληροφορίες σε σχέση με την υποβληθείσα ΜΕΕΠ που αφορούσε:

- Καταγραφή χλωρίδας (αριθμός και είδη δένδρων, θάμνων και άγριας βλάστησης, αναφορά σε είδη κόκκινου βιβλίου)
- Καταγραφή πανίδας σύμφωνα με τον οδηγό της Υπηρεσίας Θήρας
- Αναφορά στην έκταση των τεμαχίων που θα αποψιλωθούν, στις σχετικές κλίσεις και χωματουργικά έργα που θα χρειαστούν καθώς και την αναδιαμόρφωση του τεμαχίου για τοποθέτηση πλαισίων αναβαθμίδες, πρανή κλπ).

Στις 21/10/2019, υποβλήθηκαν από τον μελετητή του έργου τα συμπληρωματικά στοιχεία/πληροφορίες.

Η Επιτροπή Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον εξέτασε το Έργο σε συνεδρία της στις 21/11/2019. Στα πλαίσια της εν λόγω συνεδρίασης εντοπίστηκαν ανάγκες για υποβολή επιπρόσθετων συμπληρωματικών στοιχείων. Το Τμήμα Περιβάλλοντος με επιστολή ημερ. 10/1/2020 ζητήθηκαν να υποβληθούν νέα συμπληρωματικά στοιχεία τα οποία αφορούσαν τα ακόλουθα θέματα:

- Να διευκρινιστεί κατά πόσον οι βράχοι που χωροθετούνται σε διάφορα σημεία των τεμαχίων θα επηρεαστούν /απομακρυνθούν κατά την ανέγερση του προτεινόμενου έργου. Να γίνει αποτύπωση βράχων στο προτεινόμενο χωροταξικό σχέδιο. Να γίνει σαφής αναφορά στις χωματουργικές εργασίες που θα γίνουν.
- Να αναφερθούν τα μέτρα που θα ληφθούν για την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων που θα προκύψουν από την διάβρωση λόγω των κλίσεων των τεμαχίων.
- Να τοποθετηθούν τα αργάκια σε χωροταξικό σχέδιο και να διευκρινιστεί κατά πόσο κατά την ανέγερση και λειτουργία των φωτοβολταϊκών πάρκων θα επηρεαστούν τα αργάκια και σε περίπτωση που μπορεί να επηρεαστούν να αναφερθούν τα μέτρα που θα ληφθούν για την προστασία τους.
- Να δοθούν στοιχεία σχετικά με τις καταγραφές πτηνοπανίδας που έχει γίνει σε σχέση με τις οδηγίες που καθορίζονται στις σχετικές επιστολές της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας (συχνότητα, περίοδος καταγραφών, αριθμός ατόμων). Να γίνει αναφορά στα στοιχεία της πτηνοπανίδας όπως έχουν δοθεί από το Birdlife για την περιοχή και να εκτιμηθούν ξανά οι επιπτώσεις στην πτηνοπανίδα λαμβάνοντας υπόψη τα εν λόγω δεδομένα.
- Να αναφερθούν οι οικότοποι που παρατηρούνται στα προτεινόμενα τεμάχια και να γίνει αναφορά κατά πόσο τα τεμάχια εμπίπτουν σε περιοχή Υψηλής Φυσικής Αξίας (ΥΦΑ).
- Να γίνει αναφορά στο θέμα της σύνδεσης του πάρκου με το δίκτυο της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (ΑΗΚ).

Τα συμπληρωματικά στοιχεία υποβλήθηκαν στις 23/1/2020. Τα συμπληρωματικά στοιχεία εξετάστηκαν σε νέα συνεδρίαση της Επιτροπής Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον στις 10/03/2020.

2. Περιγραφή και χωροθέτηση του Έργου

Τα προτεινόμενα έργα αφορούν την κατασκευή και λειτουργία δύο φωτοβολταϊκών πάρκων συνολικής δυναμικότητας 10MW (5MW το κάθε ένα), για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από την ηλιακή ενέργεια και η διάθεση της στο δίκτυο της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (ΑΗΚ).

Η τοποθέτηση των Φ/Β θα γίνει με τη μέθοδο της πασσαλόμπτυξης. Η μορφολογία του εδάφους θα διαμορφωθεί κατάλληλα ώστε η κλίση που υφίσταται στα τεμάχια να επιτρέπει την τοποθέτηση των βάσεων των φωτοβολταϊκών πλαισίων. Συγκεκριμένα θα εξομαλυνθεί η κλίση χωρίς την απόρριψη ή χρήση επιπρόσθετου εδαφικού υλικού

Τα στάδια εργασιών που θα χρειαστούν για την κατασκευή του φωτοβολταϊκού πάρκου θα είναι:

- Χωματουργικά έργα διαμόρφωσης του χώρου,
- Τοποθέτηση των βάσεων,
- Τοποθέτηση των φωτοβολταϊκών πλαισίων,
- Εγκατάσταση ηλεκτρικών εγκαταστάσεων,
- Έλεγχος λειτουργίας και δοκιμών αποδοχής του έργου,
- Διασύνδεση με το δίκτυο ΑΗΚ.

Η μονάδα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας θα αποτελείται από τα ακόλουθα στοιχεία:

- Συνολικά 28,106 φωτοβολταϊκά πλαίσια.
- Το φωτοβολταϊκό Πάρκο (ΠΑΦ/00291/2019) (Τεμάχια 113 και 206), θα αποτελείται από 13.806 φωτοβολταϊκά πλαίσια,

- Το φωτοβολταϊκό Πάρκο (ΠΑΦ/00292/2019) (Τεμάχια 117 και 172) θα αποτελείται από 14.294 φωτοβολταϊκά πλαίσια.
- Μεταλλικές βάσεις στήριξης φωτοβολταϊκών συστημάτων,
- 330 Μετατροπείς δικτύου,
- Ηλεκτρολογικό εξοπλισμό,
- Δύο δωμάτια μετρητών ΑΗΚ (εμβαδού 25,5m², περίπου),
- Δύο γραφεία/Αποθήκες (εμβαδού 31m², περίπου),
- Περίφραξη περιμετρικά του τεμαχίου,
- Δρόμο για το μετρητή της ΑΗΚ.

Τα προτεινόμενα έργα χωροθετούνται, στα τεμάχια με αρ. 113 και 206, Φ/Σχ: 0/2-156-347, όπου θα κατασκευαστεί φωτοβολταϊκό πάρκο δυναμικότητας 5MW (Αρ. πολεοδομικής αίτησης ΠΑΦ/00291/2019) και στα τεμάχια με αρ. 117 και 172, Φ/Σχ: 0/2-157-347, όπου θα κατασκευαστεί φωτοβολταϊκό πάρκο δυναμικότητας 5MW (Αρ. πολεοδομικής αίτησης ΠΑΦ/00292/2019). Το συνολικό εμβαδόν των τεμαχίων ανέγερσης των προτεινομένων έργων είναι 178.000 τ.μ, περίπου. Επισυνάπτεται **κτηματικό σχέδιο**.

Τα προτεινόμενα τεμάχια εμπίπτουν στις ακόλουθες πολεοδομικές ζώνες:

- τα τεμάχια με αρ. 113 και 206 εμπίπτουν εντός γεωργικής ζώνης Γ3.
- το τεμάχιο με αρ. 117 εμπίπτει σε γεωργική ζώνη Γ3 σε ποσοστό 98% και σε ζώνη προστασίας Ζ3 σε ποσοστό 2%.
- το τεμάχιο με αρ. 172 εμπίπτει σε γεωργική ζώνη σε ποσοστό 93% και ζώνη προστασίας Ζ3 σε ποσοστό 7%.

Η πρόσβαση στην περιοχή μελέτης γίνεται μέσω του κύριου οδικού δικτύου (Λεμεσού - Πάφου) και υφιστάμενου δευτερεύοντος οδικού δικτύου.

Η περιοχή του έργου χαρακτηρίζεται ως λοφώδης με ασβεστολιθικά / ψαμμιτικά πετρώματα και ανήκει στην γεωλογική ζώνη Μαμμώνιων. Της περιοχής του έργου διέρχονται δύο υδατορέματα (αργάκια).

Τα τεμάχια με αρ. 113 και 117 διαπερνά εναέρια γραμμή μεταφοράς ηλεκτρισμού υψηλής τάσης.

Τα δυο προτεινόμενα φωτοβολταϊκά πάρκα χωροθετούνται ως ακολούθως:

- νοτιοδυτικά εφάπτεται μεμονωμένη κατοικία και βορειοανατολικά σε απόσταση 350-450 μέτρων, περίπου, υπάρχουν τρεις μεμονωμένες κατοικίες. Νότια, σε απόσταση 250 μέτρων, περίπου βρίσκεται Παραθεριστική Ζωνή Π1 της κοινότητας Αναρίτας.
- δυτικά σε απόσταση 80 μέτρων, περίπου, είναι τα όρια περάσματος αποδημητικών άγριων πτηνών
- ανατολικά σε απόσταση 425 μέτρων, βρίσκεται η Βιομηχανική Ζώνη Βγ2 της κοινότητας Αγίας Βαρβάρας.

Η περιοχή των προτεινόμενων έργων καθώς και η γύρω περιοχή είναι αμιγώς γεωργική με μικρές νησίδες εναπομενόντων ιθαγενών θαμνώνων και φρύγανων να εντοπίζονται στα αργάκια και βραχώδεις προεξοχές που περιβάλλουν την περιοχή. Σε τμήμα του τεμαχίου με αρ. 172 καλλιεργούνται δημητριακά (ξηρική καλλιέργεια).

Όλη η γύρω περιοχή είναι αμιγώς γεωργικής φύσεως, κυρίως άνυδρης καλλιέργειας δημητριακών (κριθάρι) και βοσκότοπους.

Χλωρίδα

Σχεδόν σε όλη η περιοχή των έργων ο τύπος της χλωρίδας που παρατηρείται είναι αυτής των Βολβωδών/Σύνθετων ποών και αγρωστωδών. Χαρακτηριστικά είδη Βολβωδών (*Liliaceae*) που καλύπτουν σχεδόν ολόκληρή την περιοχή μελέτης είναι ο Σπούρτουλλος *Asphodelus aestivus*, *Allium ampeloprasum* και η Αφρόσιηλλα *Urginea maritima*. Τα Αγρωστώδη (*Gramineae*) που βρίσκονται στην περιοχή είναι και πάλι κοινά είδη όπως *Hyppurhenia hirta*, *Bromus arvensis*, *Bromus diandrus*, *Bromus madridensis*, *Bromus sterilis*, *Avena fatua*. Από τα σύνθετα είδη είναι κοινά είδη αγκαθίων χαρακτηριστικών των υποβαθμισμένων και εκχερσωμένων περιοχών όπως *Carlina libanotica*, *Scolymus hispanicus*, *Notobasis syriaca*, *Glebionis coronaria*, *Cardopatum corymbosum*, *Onopordum cyprium*, *Echinops spinosissimus*.

Στα αργάκια παρατηρούνται μικροσκοπικές νησίδες παραποτάμιων φυτών να φύονται και αυτά μόνο σε μικρό μήκος τους (20-30 μέτρα). Χαρακτηριστικά είδη παραποτάμιων της περιοχής είναι ο Βάτος *Rubus sancta*, η Αροδάφνη *Nerium oleander* και μερικά *Eragrostis minor*, ενώ πιο κοινά είναι οι Κόνιζοι, *Conyza bonariensis*, *Ditrichia viscosa*, *Ditrichia graveolens* και *Leontodon tuberosus*. Στις βραχώδεις προεξοχές απαντώνται μερικά δείγματα της φυτοκοινωνίας των Προ- στεππικών Θαμνώνων και φρύγανων όπως Μοσφηλιές *Crataegus azarolus*, Θρουμπί *Sarcopoterium spinosum* και Αντρόμαζος *Noaea mucronate*.

Κανένα σπάνιο είδος φυτού που περιλαμβάνεται στο Κόκκινο Βιβλίο Χλωρίδας της Κύπρου έχει εντοπισθεί στην περιοχή μελέτης.

Πτηνοπανίδα

Κατά την περίοδο των παρατηρήσεων καταγράφηκαν συνολικά 17 είδη πουλιών σε όλη την περιοχή μελέτης του ενός τετραγωνικού χιλιομέτρου. Επτά είδη είναι μόνιμοι κάτοικοι της περιοχής του Έργου ενώ άλλα επτά είδη είναι επισκέπτες της περιοχής για σκοπούς τροφοληψίας ενώ τα υπόλοιπα τρία είναι χειμερινά μεταναστευτικά που διέρχονταν την περιοχή.

Συνολικά όλα τα είδη πουλιών που καταγράφονται είναι στο Παράρτημα I της Ευρωπαϊκής Οδηγίας των Πτηνών Birds Directive 2009/147/EK με εξαίρεση πέντε είδη: Κίτσης *Falco tinnunculus*, Περδίκι *Alectoris chukar*, Τρασιήλα *Alauda arvensis*, Κατσικορώνα *Pica pica* και Κοράζινος *Corvus cornix*.

Πέντε είδη καταγράφηκαν να είναι μόνιμοι κάτοικοι της περιοχής και να φωλιάζουν στα ενδιαιτήματα της περιοχής του Προτεινόμενου Έργου. Η πλειοψηφία αυτών είναι είδη με προτίμηση τους θαμνώνες ή καλλιέργειες δηλαδή εν μέρει συνανθρωπικά είδη (Περδίκι (ένα ζεύγος), Δουλαππάρης (ένα ζεύγος), Τρυποβάτης (ένα ζεύγος), Κατσικορώνα (ένα ζεύγος) και Τσακρόστουθος (10 ζεύγη).

Συνολικά επτά είδη καταγράφηκαν να χρησιμοποιούν την έκταση της περιοχής του Προτεινόμενου Έργου και άμεσης πέριξ περιοχής για σκοπούς τροφοληψίας. Αυτά είναι: Κίτσης *Falco tinnunculus*, Πευκοτρασιήλα *Lullula arborea*, Χωραφογαλούδι *Anthus pratensis*, Μπασταρτοκανάρινο *Serinus serinus*, Λουλουδάς *Carduelis chloris*, Σγαρτίλι *Carduelis carduelis* και Τσακροσγάριλο *Carduelis cannabina*. Όλα έχουν μικρούς αριθμούς να τρέφονται στην περιοχή του Έργου.

Από τις παρατηρήσεις τις γενικής περιοχής δεν εντοπίστηκε διέλευση ή χρήση της περιοχής από μεγάλα ιερακόμορφα όπως το Σιαχινολάγουδο *Buteo vulpinus*.

Το σημαντικότερο είδος που παρατηρήθηκε στην περιοχή μελέτης είναι η Πευκοτρασιήλα λόγω του μικρού ιθαγενή πληθυσμού της στην Κύπρο. Δύο οικογένειες αυτού του είδους χρησιμοποιούσαν τις βραχώδεις προεξοχές με εναπομένοντες θαμνώνες για τροφοληψία.

3. Περιγραφή των Περιβαλλοντικών στοιχείων που ενδέχεται να επηρεαστούν σοβαρά από το Έργο

3.1 Επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα

- Τα προτεινόμενα τεμάχια συνορεύουν με δύο εγγεγραμμένα υδατορέματα (αργάκι Ελιουπών και αργάκι Βρυσιών). Το αργάκι των Ελιουπών συνορεύει με τα όρια των τεμαχίων με αρ.113 και 206 στα ανατολικά, και με τα όρια του τεμαχίου με αρ.117 στα δυτικά. Το αργάκι των Βρυσιών συνορεύει με τα όρια του τεμαχίου αρ.117 στα νότια και με τα όρια του τεμαχίου αρ. 172 στα δυτικά.
- Εντός των τεμαχίων υπάρχουν δυο γεωτρήσεις άρδευσης.

3.2 Επιπτώσεις στο έδαφος

- Αλλαγές στην τοπογραφία και στα ανάγλυφα χαρακτηριστικά της επιφάνειας του εδάφους από τις χωματοургικές εργασίες για την τοποθέτηση των βάσεων των φωτοβολταϊκών πλαισίων.
- Διάβρωση του εδάφους λόγω των κλίσεων των τεμαχίων.

3.3 Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας (κατά το στάδιο της κατασκευής):

- Από τις εκπομπές των μηχανημάτων κατασκευής και του σχετικού εξοπλισμού που χρησιμοποιηθεί σε όλες τις φάσεις των κατασκευαστικών εργασιών.
- Έκλυση σκόνης από την εκτέλεση χωματοургικών εργασιών, την αποθήκευση μπαζών, τη μεταφορά και φορτοεκφόρτωση αδρανών υλικών.

3.4 Επιπτώσεις στην χλωρίδα και στην πανίδα/πτηνοπανίδα

- Σε διάφορα σημεία των προτεινόμενων τεμαχίων υπάρχουν αξιόλογοι βράχοι και άλλα σημαντικά βιολογικά στοιχεία για την τοπική πανίδα/πτηνοπανίδα.
- Αποψίλωση χλωρίδας

4. Περιγραφή των μέτρων που προβλέπονται για να αποτραπούν, προληφθούν ή μετριαστούν επιπτώσεις στο περιβάλλον σύμφωνα με την ΜΕΕΠ

4.1 Επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα

- Δεν θα γίνουν οποιεσδήποτε κατασκευές/επεμβάσεις ούτε στις παρυφές ούτε εντός των υδατορεμάτων. Θα διατηρηθεί ζώνη προστασίας/ασφαλείας τουλάχιστον 5 μέτρων από την περιφράξη μέχρι τα όρια της εγγεγραμμένης κοίτης των υδατορεμάτων.

4.2 Επιπτώσεις στο έδαφος

- Τα φωτοβολταϊκά πλαίσια θα τοποθετηθούν στο έδαφος με τη μέθοδο της πασσαλόμπτυξης και δεν προβλέπεται να γίνουν εκσκαφές για την τοποθέτηση των πασσάλων. Χωματοургικές εργασίες θα υλοποιηθούν μόνο για την αποψίλωση της χλωρίδας, την εκχέρσωση της ξηρικής καλλιέργειας και την εξομάλυνση της επιφάνειας του εδάφους.
- Στα σημεία όπου υπάρχουν λοφίσκοι και αναβαθμίδες, η μορφολογία του εδάφους θα διαμορφωθεί κατάλληλα, ώστε η κλίση τους να επιτρέπει την τοποθέτηση των βάσεων των φωτοβολταϊκών πλαισίων και δεν θα τοποθετηθούν πλαίσια εκεί όπου έχει απότομες κλίσεις.
- Οι βράχοι που χωροθετούνται σε διάφορα σημεία των τεμαχίων δεν θα επηρεαστούν ή απομακρυνθούν.

- Για την αντιμετώπιση προβλημάτων διάβρωσης λόγω των κλίσεων των τεμαχίων θα διαμορφωθούν χωμάτινες αυλακώσεις στα χαμηλότερα σημεία του νότιου μέρους των τεμαχίων για την συλλογή των ομβρίων υδάτων και την ομαλή διοχέτευση τους στα υδατορέματα της περιοχής.

4.3 Επιπτώσεις στην χλωρίδα και στην πανίδα/πτηνοπανίδα

- Να γίνει κατασκευή και ανέγερση φωλιών για τρία είδη πτηνών (Κράγκα *Coracias garrulus*, Κουκκουφκιάο *Athene noctua* και Σκαλιφούρτα *Oenanthe cyriaca*) και εγκατάσταση τους, περιμετρικά κατά μήκος του φράκτη των έργων. Οι σύλτοι εγκατάστασης των φωλιών να διατείνονται περιμετρικά των έργων, με απόσταση 30 μέτρων μεταξύ τους. Το ύψος των σύλων να είναι 2.5 μέτρα και στην κορυφή τους να εγκατασταθούν τα μεγάλα κουτιά/φωλιές. Στο ύψος ενός μέτρου κατά μήκος του μεταλλικού σωλήνα του εκάστοτε σύλου να τοποθετηθεί μικρή φωλιά/κουτί για τις Σκαλιφούρτες ,
- Οι κατασκευαστικές εργασίες του έργου να αρχίσουν το Σεπτέμβριο και να αποπερατωθούν πριν την Άνοιξη για αποφυγή όχλησης στην προστατευόμενη πτηνοπανίδα.
- Για πρόσβαση να χρησιμοποιηθούν οι υφιστάμενοι χωματόδρομοι που εκτείνονται κατά μήκος της βόρειας και δυτικής πλευράς της περιοχής των προτεινόμενων έργων.

5. Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση

Δεν εφαρμόζεται λόγω του ότι τα έργα χωροθετούνται σε απόσταση από την πλησιέστερη περιοχή του Δικτύου Natura 2000.

6. Θέση Περιβαλλοντικής Αρχής

Κατά τη διάρκεια της ολοκληρωμένης εξέτασης των περιβαλλοντικών παραμέτρων του έργου, η Περιβαλλοντική Αρχή έλαβε υπόψη τη ΜΕΕΠ, τις θέσεις των μελών της Επιτροπής και άλλων εμπλεκόμενων φορέων, καθώς και τα χωροταξικά και περιβαλλοντικά δεδομένα του χώρου στο βαθμό που έχουν περιβαλλοντικές διαστάσεις.

Μετά από συναξιολόγηση των πιο πάνω, η Περιβαλλοντική Αρχή δε φέρει ένσταση στην υλοποίηση του έργου με την προϋπόθεση της προσθήκης και εφαρμογής των όρων που περιλαμβάνονται στο **Παράρτημα Ι**, που επισυνάπτονται.

Τονίζεται ότι, σύμφωνα με τον **όρο Α3** της εν λόγω γνωμοδότησης, πριν τη χορήγηση Πολεοδομικής Άδειας να κατατεθεί, για έγκριση από το Τμήμα Περιβάλλοντος, ο νέος χωροταξικός σχεδιασμός των πλαισίων που να ενσωματώνει τους όρους/προϋποθέσεις του **Παραρτήματος Ι**, της παρούσας γνωμοδότησης.

Η γνωμοδότηση έχει διάρκεια ισχύος όσο και η ισχύς της Πολεοδομικής Άδειας νοουμένου ότι στο διάστημα που μεσολαβεί, δεν επέρχεται μεταβολή των δεδομένων βάση των οποίων αυτή εκδόθηκε.

Χριστιάνα Χατζηαλεξάνδρου
για Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος
Περιβαλλοντική Αρχή

7 Μαΐου, 2020

Αρ. Φακέλου 02.10.011.005.001.041

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΥΟ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΙΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 10MW ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΡΙΤΑΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΠΑΦ/00291/2019 ΚΑΙ ΠΑΦ/00292/2019 ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΠΡΟΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ

A. Πριν την έναρξη κατασκευαστικών εργασιών

A1. Να οριοθετηθούν με σταθερά σημεία τα ακόλουθα:

- 1.1 Οι έξι περιοχές στην επισυναπτόμενη **αεροφωτογραφία google earth**, οι οποίες αποτελούν σημεία που περιέχουν αξιόλογους βράχους και άλλα σημαντικά στοιχεία για την τοπική πανίδα/πτηνοπανίδα να εξαιρεθούν από την τοποθέτηση φωτοβολταϊκών πλαισίων.
- 1.2 Η περίφραξη των φωτοβολταϊκών πάρκων να απέχει απόσταση τουλάχιστον 6 μέτρων από την όχθη/πρανές των υδατορεμάτων. Η απόσταση των 6 μέτρων να είναι ένθεν και ένθεν των υδατορεμάτων. Εκεί που σύμφωνα με την πολεοδομική ζώνη ισχύουν πιο αυστηρά κριτήρια όπως στην περιοχή που εμπίπτει σε ζώνη Z3 εννοείτε ότι ισχύουν τα εν λόγω κριτήρια.

A2. Μετά την οριοθέτηση με σταθερά σημεία να ειδοποιηθούν, το Τμήμα Περιβάλλοντος, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων και η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας για έλεγχο των οροθετικών σημείων.

A3. Πριν τη χορήγηση Πολεοδομικής Άδειας να κατατεθεί, για έγκριση από το Τμήμα Περιβάλλοντος, ο νέος χωροταξικός σχεδιασμός των πλαισίων που να ενσωματώνει τους όρους/προϋποθέσεις της παρούσας γνωμοδότησης. **Ο όρος είναι ουσιώδης.**

B. Κατά την κατασκευή του έργου

- B1. Η περίφραξη που θα γίνει να είναι φιλική προς το περιβάλλον. Για την περίφραξη να γίνει χρήση μπετόν μόνο για την στήριξη των πασσάλων, δηλαδή να μην πιαστεί στο έδαφος περιμετρικά με μπετόν η περίφραξη. **Ο όρος είναι ουσιώδης.**
- B2. Η περίφραξη των έργων να περιλαμβάνει και φύτευση πρασίνου, το ύψος του οποίου να μην εμποδίζει την απόδοση των φωτοβολταϊκών πλαισίων. Για την φύτευση, να χρησιμοποιηθούν ιθαγενή, τοπικά και αυτοφυή είδη χλωρίδας του **Πίνακα 1** (επισυνάπτεται) με τη μέθοδο Xeriscaping.
- B3. Για την αντιμετώπιση της διάβρωσης του εδάφους και για να προστατευτούν οι βράχοι να εφαρμοστεί περιμετρική δεντροφύτευση με θάμνους και αντί επιπρόσθετες αυλακώσεις να διατηρηθούν λωρίδες με χαμηλή θαμνώδη βλάστηση.
- B4. Εντός της ζώνης προστασίας των υδατορεμάτων (όρος A1.1.2) να μην γίνει οποιαδήποτε εργασία ή κατασκευή και να διατηρηθεί η φυσική βλάστηση.
- B5. Για μείωση των επιπτώσεων στο στάδιο της κατασκευής να αποφευχθούν τα κατασκευαστικά έργα κατά την κύρια περίοδο φωλεοποίησης (Μάρτιος-Ιούλιος).
- B6. Η διάρκεια της εκτέλεσης των εργασιών να είναι σύντομη για αποφυγή παρατεταμένης όχλησης στην πτηνοπανίδα της περιοχής.
- B7. Να γίνει κατασκευή και ανέγερση φωλιών για τρία είδη πτηνών (Κράγκα *Coracias garrulus*, Κουκκουφιά *Athene noctua* και Σκαλιφούρτα *Oenanthe cyriaca*) και εγκατάστασή τους, περιμετρικά κατά μήκος του φράκτη των έργων. Οι στύλοι εγκατάστασης των φωλιών να διατείνονται περιμετρικά των έργων, με απόσταση 30 μέτρων μεταξύ τους. Το ύψος των στύλων να είναι 2.5 μέτρα και στην κορυφή τους να εγκατασταθούν τα μεγάλα κουτιά/φωλιές. Στο ύψος ενός μέτρου κατά μήκος του

μεταλλικού σωλήνα του εκάστοτε στύλου να τοποθετηθεί μικρή φωλιά/κουτί για τις Σκαλιφούρτες.

- B8. Εντός των τεμαχίων υπάρχουν δυο γεωτρήσεις άρδευσης και ως εκ τούτου για την προστασία τους κατά την κατασκευή των έργων, η συντήρηση οποιουδήποτε μηχανήματος/οχήματος να γίνεται σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις και όχι στο χώρο των έργων.
- B9. Το έδαφος στην περιοχή των έργων να διατηρηθεί ασφράγιστο και ασυμπίεστο ώστε να απορροφά τα όμβρια ύδατα και να μην αυξηθεί ο κίνδυνος πλημμύρας στην περιοχή.
- B10. Η εφαρμογή των φωτοβολταϊκών πλαισίων να γίνει με τη μέθοδο της πασσαλόμπτυξης.
- B11. Η χωροθέτηση και τοποθέτηση των φωτοβολταϊκών πλαισίων να γίνει με τέτοιο τρόπο ώστε να γίνουν λιγότερες εκσκαφές και να ακολουθείται το φυσικό ανάγλυφο του τεμαχίου.
- B12. Να γίνει κατάλληλη προσωρινή περιφράξη του χώρου εργασιών της κατασκευής.
- B13. Η επιλογή των υλικών στήριξης των πλαισίων θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε να μη χρησιμοποιούνται διαβρωτικά υλικά.
- B14. Να γίνεται επεμβάσεις μόνο στο χώρο που θα τοποθετηθούν τα πλαίσια καθώς και στις βοηθητικές εγκαταστάσεις. Στον υπόλοιπο χώρο να αποφευχθεί, οποιαδήποτε άλλη παρέμβαση.
- B15. Ο εργολάβος να ετοιμάσει και να φυλάσσει στο εργοτάξιο ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης Αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ) σύμφωνα με τις πρόνοιες των Κανονισμών του 2011(Κ.Δ.Π. 159/2011) για την διαχείριση των ΑΕΚΚ, στα πλαίσια των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 μέχρι 2016.
- B16. Ο επιβλέπων μηχανικός να έχει την ευθύνη παρακολούθησης υλοποίησης του ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης των Α.Ε.Κ.Κ.
- B17. Ο εργολάβος να συμμετέχει σε αδειοδοτημένο Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης Α.Ε.Κ.Κ., ή να διατηρεί και λειτουργεί αδειοδοτημένο Ατομικό Σύστημα Διαχείρισης Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (Α.Ε.Κ.Κ.), που εκδίδεται δυνάμει των Αποβλήτων Νόμων του 2011 μέχρι 2016 και Κανονισμών του 2011(Κ.Δ.Π. 159/2011) και των εκάστοτε τροποποιήσεών τους.
- B18. Η προσωρινή αποθήκευση των στερεών αποβλήτων που θα προκύψουν από την κατασκευή του έργου, καθώς και οι πρώτες ύλες οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν, να τοποθετηθούν σε χώρο εντός των ορίων του τεμαχίου και σε σημεία τα οποία δεν θα δημιουργήσουν οποιαδήποτε όχληση.
- B19. Τα στερεά ή/και επικίνδυνα απόβλητα τα οποία θα προκύψουν από τις εργασίες κατασκευής του έργου να συλλεχθούν και να παραδοθούν σε αδειοδοτημένους φορείς συλλογής, μεταφοράς και επεξεργασίας, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 και 2016.
Κατάλογοι αδειοδοτημένων διαχειριστών αποβλήτων για συλλογή /μεταφορά και επεξεργασία βρίσκονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος στη διεύθυνση www.moa.gov.cy/environment (Αδειοδοτήσεις–Αδειοδότηση Διαχείρισης Αποβλήτων-Πιστοποιητικά Καταχώρησης) και επικαιροποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα.
- B20. Να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για ελαχιστοποίηση και καταστολή της σκόνης.
- B21. Να ληφθούν όλα τα δυνατά μέτρα ελαχιστοποίησης του θορύβου.
- B22. Κατά τον σχεδιασμό της εγκατάστασης να ληφθεί υπόψη η αποφυγή πιθανών αντανάκλασεων και ενοχλήσεων σε περίοικους ή και διερχομένους τόσο στο άμεσο εγγύς περιβάλλοντα χώρο όσο και σε μακρινές αποστάσεις.
- B23. Για την πρόσβαση στα έργα να χρησιμοποιηθούν οι υφιστάμενοι χωματόδρομοι.

B24. Ο κύριος του έργου έχει υποχρέωση να αποκαταστήσει τον περιβάλλοντα χώρο μετά την εκτέλεση των κατασκευαστικών έργων και γενικά να μεριμνήσει για την καθαριότητα του.

Γ. Όροι κατά τη λειτουργία του έργου

- Γ1. Η συντήρηση των πλαισίων να γίνεται πριν ή μετά της περιόδου φωλεοποίησης (Οκτώβριο-Φεβρουάριο) για την ελαχιστοποίηση της ενόχλησης των πουλιών.
- Γ2. Να μη γίνεται ανεξέλεγκτη απόρριψη στερεών ή/και υγρών αποβλήτων ή άλλων αντικειμένων στο χώρο εντός της εγκατάστασης και γύρω από αυτή.
- Γ3. Να μη γίνεται χρήση χημικών καθαριστικών για τα φωτοβολταϊκά πλαίσια.
- Γ4. Απαγορεύεται η χρήση οποιονδήποτε εντομοκτόνων, παρασιτοκτόνων ή άλλων χημικών ουσιών για οποιονδήποτε λόγο (π.χ. καταπολέμηση κουνουπιών) που θα έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον.
- Γ5. Τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που πιθανόν να προκύπτουν κατά τις περιόδους συντήρησης ή βλαβών, να παραδίδονται σε αδειοδοτημένους φορείς διαχείρισης σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 και 2016 και να ακολουθούνται οι πρόνοιες των περί Στερεών και Επικινδύνων Αποβλήτων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) Κανονισμών του 2004 (Κ.Δ.Π. 668/2004).
- Γ6. Απαγορεύεται η απόρριψη, εναπόθεση ή διάθεση οποιασδήποτε ουσίας, η οποία ρυπαίνει ή τείνει να ρυπάνει τα νερά και το έδαφος σύμφωνα με τους περί Ελέγχου Ρύπανσης των Νερών Νόμους του 2002 μέχρι 2013.
- Γ7. Οποιαδήποτε άλλα στερεά ή/ και επικίνδυνα απόβλητα που προκύπτουν από τη λειτουργία και συντήρηση του εξοπλισμού, ο Φορέας Εκμετάλλευσης έχει υποχρέωση να τα παραδίδει σε αδειοδοτημένο διαχειριστή σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 και 2016.

Κατάλογοι αδειοδοτημένων διαχειριστών αποβλήτων για συλλογή/μεταφορά και επεξεργασία βρίσκονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος στη διεύθυνση www.moa.gov.cy/environment (Αδειοδοτήσεις –Αδειοδότηση Διαχείρισης Αποβλήτων-Πιστοποιητικά Καταχώρησης) και επικαιροποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

- Γ8. Να υπάρχει ετοιμότητα εκ μέρους του κύριου του έργου για αντιμετώπιση πυρκαγιάς, έκρηξης και άλλων έκτακτων περιστατικών που θα επηρεάσουν το ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον.
- Γ9. Να ελέγχεται τακτικά η καλή λειτουργική κατάσταση του φωτοβολταϊκού συστήματος. Ο κύριος του έργου να επιλαμβάνεται αμέσως των βλαβών, ιδίως όταν προκύπτει ρύπανση του περιβάλλοντος. Στις περιπτώσεις αυτές να ενημερώνεται το Τμήμα Περιβάλλοντος.

Δ. Όροι κατά την αποξήλωση του έργου

- Δ1. Τα στερεά ή/και επικίνδυνα απόβλητα που θα προκύψουν κατά την αποξήλωση της εγκατάστασης, να παραδοθούν σε αδειοδοτημένους φορείς διαχείρισης σύμφωνα με τον περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 και 2016, Διατάγματα και Κανονισμούς αυτών. Κατάλογοι αδειοδοτημένων διαχειριστών αποβλήτων για συλλογή /μεταφορά και επεξεργασία βρίσκονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος στη διεύθυνση www.moa.gov.cy/environment (Αδειοδοτήσεις –Αδειοδότηση Διαχείρισης Αποβλήτων-Πιστοποιητικά Καταχώρησης) και επικαιροποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

**Τμήμα Περιβάλλοντος
7 Μαΐου, 2020**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΓΡΑΠΤΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ, ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΩΝ

Έπαρχος Πάφου : Με επιστολές του ημερ.23/05/2019 και 6/03/2020 ανέφερε ότι δε φέρει ένσταση στην χορήγηση της αιτουμένης άδειας νοουμένου ότι η προτεινόμενη ανάπτυξη θα είναι σύμφωνη με τον Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμο, τον Περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμο και τους σχετικούς Κανονισμούς και με την προϋπόθεση ότι οι απόψεις του Τμήματος Περιβάλλοντος και του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων, θα είναι θετικές.

Τμήμα Γεωργίας: Με επιστολή του ημερ.12/11/2019 ενημερώνει ότι τα συγκεκριμένα τεμάχια εμπίπτουν κυρίως σε Γεωργική Ζώνη (Γ3) και το ένα τεμάχιο εντός Ζώνης Προστασίας (Ζ3). Επίσης τα εν λόγω τεμάχια βρίσκονται κοντά στη Βιομηχανική Περιοχή και από εδαφολογικής άποψης, χαρακτηρίζονται ως πετρώδη χαμηλής γονιμότητας. Για τους αυτούς τους λόγους το Τμήμα Γεωργίας δε φέρει ένσταση για τη δημιουργία της εν λόγω ανάπτυξης αφού αποτελεί γη η οποία δεν αξιοποιείται γεωργικά.

Τμήμα Δασών : Σε ηλεκτρονικό μήνυμα ημερ. 9/10/2020 αναφέρει ότι εισήγηση τους για περιβαλλοντική έγκριση πρέπει να εξασφαλίζεται ο ελάχιστος επηρεασμός των πτηνών, η προστασία των υδατορεμάτων και του εδάφους από διάβρωση. Σε περίπτωση αδειοδότησης των έργων γίνεται εισήγηση όπως, διατηρηθούν οι βράχοι, εφαρμοστεί περιμετρική φύτευση με θάμνους, και αν είναι δυνατόν αντί επιπρόσθετες αυλακώσεις να διατηρηθούν λωρίδες με χαμηλή θαμνώδη βλάστηση εντός των τεμαχίων ανάπτυξης για σκοπούς αντιμετώπισης της διάβρωσης.

Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων: Σε ηλεκτρονικό μήνυμα ημερ.10/03/20220 αναφέρει ότι τα υδατορέματα των εν λόγω τεμαχίων θα πρέπει να προστατευτούν με ζώνη προστασίας πλάτους 6 μέτρων. Εντός της ζώνης προστασίας θα πρέπει να διατηρηθεί η φυσική βλάστηση, και να μην να γίνει οποιαδήποτε χωματοουργική ή άλλη εργασία ή κατασκευή. Η περίφραξη θα πρέπει να κατασκευαστεί εκτός της ζώνης προστασίας. Για τον καθορισμό της ζώνης προστασίας θα πρέπει να γίνει επίσημη οριοθέτηση της εγγεγραμμένης κοίτης των υδατορεμάτων. Εντός των τεμαχίων υπάρχουν δυο αδειοδοτημένες γεωτρήσεις άρδευσης και θα πρέπει για την προστασία τους, κατά την κατασκευή και αποξήλωση των έργων, η συντήρηση οποιουδήποτε μηχανήματος / οχήματος να γίνεται σε ειδικές αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις. Το έδαφος στην περιοχή ανάπτυξης πρέπει να διατηρηθεί ασφράγιστο και ασυμπίεστο ώστε να απορροφά τα όμβρια ύδατα ώστε να μην αυξηθεί ο κίνδυνος πλημύρας στην περιοχή. Εφόσον ληφθούν όλα τα προαναφερόμενα μέτρα δε φέρει ένσταση στην περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων.

Πτηνολογικός σύνδεσμος Κύπρου και Terra Cypria: Σε ηλεκτρονικό μήνυμα ημερ. 4/12/2020 αναφέρει ότι στην περιοχή του προτεινόμενου έργου γίνονται πτηνοπαρατηρήσεις και η περιοχή είναι πολυσύχναστη για τους πτηνοπαρατηρητές ιδιαίτερα κατά τις δύο περιόδους αποδημίας.

Υπηρεσία Θηρας και Πανίδα : Σε ηλεκτρονικό μήνυμα ημερ. 03/04/2020 αναφέρει ότι δε φέρει ένσταση στην αδειοδότηση του προτεινόμενου έργου νοουμένου ότι θα ακολουθηθούν οι εξής όροι: να εξαιρεθούν από την ανάπτυξη του Φ/Β τα σημεία τα οποία περιέχουν αξιολογούς βράχους και άλλα σημαντικά βιολογικά στοιχεία για την τοπική πανίδα / πτηνοπανίδα. Η περίφραξη που θα κατασκευαστεί να είναι φιλική προς το περιβάλλον και να χρησιμοποιηθεί μπετόν για την κατασκευή της μόνον για την στήριξη των πασσάλων. Επίσης για μείωση των επιπτώσεων στο στάδιο της κατασκευής να αποφευχθούν τα κατασκευαστικά έργα κατά την κύρια περίοδο φωλεοποίησης (Μάρτιος-Ιούλιος).

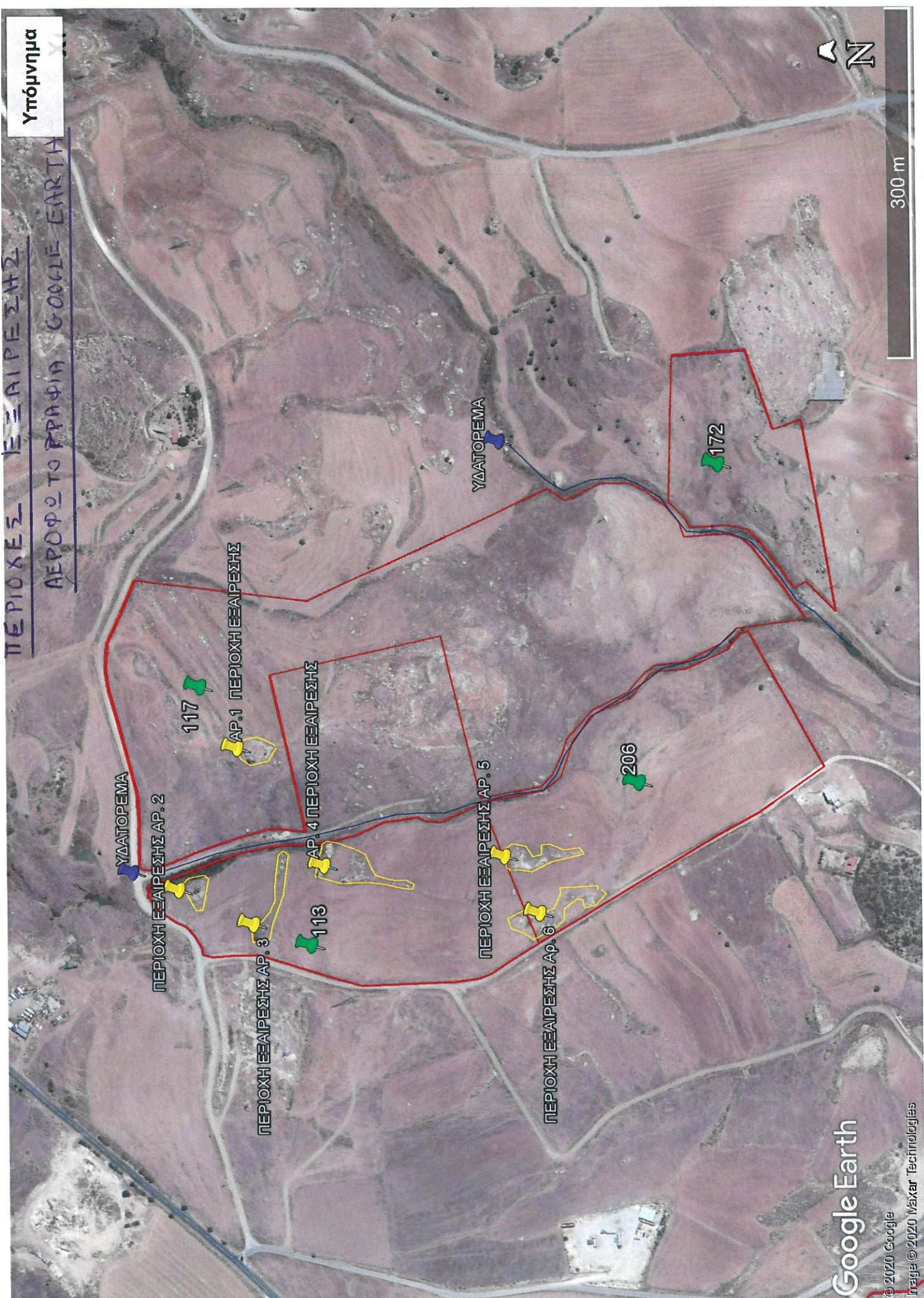
**Τμήμα Περιβάλλοντος
7 Μαΐου, 2020**

Αρ. Φακέλου 02.10.011.005.001.041

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΞΑΙΡΕΣΗΣ

ΑΕΡΟΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ GOOGLE EARTH

Υπόμνημα

ΥΔΑΤΟΡΕΜΑ

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΞΑΙΡΕΣΗΣ ΑΡ. 2

117

ΑΡ. 1 ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΞΑΙΡΕΣΗΣ

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΞΑΙΡΕΣΗΣ ΑΡ. 3

113

ΑΡ. 4 ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΞΑΙΡΕΣΗΣ

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΞΑΙΡΕΣΗΣ ΑΡ. 5

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΞΑΙΡΕΣΗΣ ΑΡ. 6

206

ΥΔΑΤΟΡΕΜΑ

172

300 m

Ενδεικτικός Κατάλογος Φυτών για δημιουργία ξερικού κήπου (Xeriscaping)

A/A	Επιστημονικό Όνομα Φυτού	Κοινό Όνομα Φυτού	Μορφή Φυτού	Διάρκεια Ανθοφορίας	Ενδημικό *
1	<i>Acer obtusifolium</i>	Σφένδαμνος	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Φεβρ. - Μάρτ.	
2	<i>Adonis annua</i>	Άδωνις	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. - Μάιος	
3	<i>Ajuga chamaepitys</i>	Λιβανόχορτο	Ποώδες Φυτό	Ιαν. - Μάιος	
4	<i>Allium ampeloprasum</i>	Σκουράττα	Ποώδες Φυτό Βολβός	Μάιος - Ιούν.	
5	<i>Allium nigrum</i>				
6	<i>Allium trifoliatum</i>	Αγριόσκορδο	Ποώδες Φυτό Βολβός	Μαρτ. - Μάιος	
7	<i>Allium willeaenium</i>	Άλλιον το γουίλεανό	Ποώδες Φυτό Βολβός	Ιούν. - Ιούλ.	√
8	<i>Alyssum akamasicum</i>	Άλυσσο του Ακάμα	Ποώδες Φυτό	Μαρτ. - Απρ.	√
9	<i>Anacamptis pyramidalis</i>	Ανακαμπτής η πυραμιδοτή	Ποώδες Φυτό Κόνδυλος	Μάρτ. - Μάιος	
10	<i>Anchusa aegyptiaca</i>	Άγχουσα, Βουδόγλωσσο	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. - Μάιος	
11	<i>Anchusa azurea</i>	Άγχουσα, Βουδόγλωσσο	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. - Μάιος	
12	<i>Anchusa undulata</i> spp. <i>hybrida</i>	Μελισσόχορτο	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. - Μάιος	
13	<i>Anemone coronaria</i>	Λαλλές, Ανεμώνη	Ποώδες Φυτό	Ιαν. - Απρ.	
14	<i>Anthemis tricolor</i>	Ανθεμής η τρίχρωμη	Ποώδες φυτό	Φεβρ. - Μάιος	√
15	<i>Arbutus andrachne</i>	Αντροκλιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Φεβρ. - Μάιος	
16	<i>Arbutus unedo</i>	Αντροκλιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Οκτ. - Μάρτ.	
17	<i>Arenaria rodia</i> ssp. <i>Cypria</i>	Αρεναρία η ροδιά	Ποώδες ετ. φυτό	Απρ. - Ιούλ.	√
18	<i>Arisarum vulgare</i>	Χόρτον της κουφής	Ποώδες Φυτό	Δεκ. - Μάιος	
19	<i>Arum sintenisii</i>				
20	<i>Asparagus acutifolius</i>	Αγρελιά	Θάμνος	Ιούλ. - Οκτ.	
21	<i>Asperula cypria</i>	Ασπερούλη η κυπρία	Ημίθαμνος	Μάιος - Ιούν.	√
22	<i>Asphodelus aestivus</i>	Σπουρτούλα	Κόνδυλος	Ιαν. - Ιούν.	
23	<i>Asphodelus fistulosus</i>				
24	<i>Asphodelus tenuifolius</i>				
25	<i>Astragalus cyprius</i>	Αστράγαλος ο κύπριος	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. - Μάιος	√
26	<i>Ballota integrifolia</i>	Βαλλωτή η ακεραιόφυλλη	Θάμνος	Απρ. - Ιούν.	√
27	<i>Barlia robertiana</i>	Μπαρλία η ρομπερτιανή	Ποώδες Φυτό, Βολβός	Φεβρ. - Μάρτ.	
28	<i>Bellevalia trifoliata</i>	Μπελεβάλια	Ποώδες Φυτό, Βολβός	Φεβρ. - Μάιος	
29	<i>Bellis sylvestris</i>		Ποώδες Φυτό	Οκτ. - Μάρτ.	
30	<i>Bosea cypria</i>	Ζουλάτζιν	Θάμνος	Απρ. - Ιούλ.	√
31	<i>Bryonia cretica</i>		Αναρριχητικό	Φεβρ. - Απρ.	
32	<i>Calendula arvensis</i>	Καρακίζης	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. - Μάιος	
33	<i>Calycotome villosa</i>	Σπαλαθκιά	Θάμνος	Δεκ. - Απρ.	
34	<i>Capparis spinosa</i> var. <i>canescens</i>	Καππαρκά	Θάμνος	Μάιος - Αυγ.	
35	<i>Cardopatum corymbosum</i>	Ποντικιάγαθος	Ποώδες Φυτό	Μάιος - Αυγ.	
36	<i>Carlina involucrata</i> ssp. <i>Cyprica</i>	Καρλίνα η περιβληματική	Ποώδες Φυτό	Ιούλ. - Οκτ.	√
37	<i>Carlina pygmaea</i>	Καρλίνα η πυγμαία	Ποώδες Φυτό	Ιούν. - Οκτ.	√
38	<i>Celtis australis</i>	Κοκκονία	Δέντρο	Μάρτ. - Απρ.	
39	<i>Centaurea aegialophila</i>	Κενταύρεια η Αιγιαλόφιλη	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. - Αυγ.	
40	<i>Centaurea akamantis</i>	Κενταύρεια η ακαμαντίς	Μικρός θάμνος	Μάιος - Νοέμ.	√

A/A	Επιστημονικό Όνομα Φυτού	Κοινό Όνομα Φυτού	Μορφή Φυτού	Διάρκεια Ανθοφορίας	Ενδημικό *
41	<i>Centaurea calcitrapa</i> ssp. <i>Angustiseps</i>	Κενταύρεια η Πεδιλοπαγής	Ποώδες Φυτό	Ιουν. – Ιουλ.	√
42	<i>Centaurea cyprensis</i>	Κενταύρεια της Αφροδίτης	Ποώδες Φυτό	Απρ. - Μάιος	√
43	<i>Centaureum maritimum</i>				
44	<i>Ceratonia siliqua</i>	Χαρουπιά	Δέντρο - Θάμνος	Νοέμβριο	
45	<i>Chrysanthemum coronarium</i> var. <i>coronarium</i>	Σημυλλούν	Ποώδες Φυτό	Ιαν. – Δεκ.	
46	<i>Cichorium spinosum</i>				
47	<i>Cistanche phelypaea</i>				
48	<i>Cistus creticus</i>				
49	<i>Cistus ladanifer</i>	Ξυσταρκά	Θάμνος	Απρ. – Μάιος	
50	<i>Cistus monspeliensis</i>				
51	<i>Cistus parviflorus</i>	Ξυσταρκά	Θάμνος	Ιαν. - Μάιος	
52	<i>Cistus salviifolius</i>	Ξυσταρκά	Θάμνος	Φεβ. – Μάιος	
53	<i>Clematis cirrhosa</i>	Αρκόκλημα, Μηλιάκκος	Θάμνος	Δεκ. – Φεβ.	
54	<i>Convolvulus athaeoides</i>	Περιπλοκάν	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Ιούλ.	
55	<i>Convolvulus oleifolius</i> var. <i>oleifolius</i>	Περιπλοκάν	Μικρός θάμνος	Μάρτ. – Ιούν.	
56	<i>Crataegus azarolus</i>	Μοσφιλιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Μάρτ. – Απρ.	
57	<i>Crataegus monogyna</i>	Κοτσινομοσφιλιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Απρ. – Μάιος	
58	<i>Crataegus x sinaica</i>				
59	<i>Crithmum maritimum</i>	Κίρταμα	Ποώδες Φυτό	Ιουλ. – Νοεμ.	
60	<i>Crocus veneris</i>	Κρόκος της Αφροδίτης	Ποώδες Φυτό Βολβός	Νοεμ. – Δεκ.	√
61	<i>Cupressus sempervirens</i>	Κυπαρίσι (ορθοκλ)	Δένδρο	Μάρ. - Μάιο	
62	<i>Cyclamen cyprium</i>	Κυκλάμινο το κύπριο	Ποώδες Φυτό, Κόνδυλος	Σεπτ. – Ιαν.	√
63	<i>Cyclamen persicum</i>	Κυκλάμινο το περσικό	Ποώδες Φυτό	Δεκ. – Απρ.	
64	<i>Cydonia oblonga</i>	Κυδόνια	Μικρό δέντρο	Απρ. - Μάιος	
65	<i>Cynara cardunculus</i>	Αγριοτζιυνάρα	Ποώδες Φυτό	Μάιος – Ιούλ.	
66	<i>Cynara cornigera</i>	Χωστή	Ποώδες Φυτό	Απρ. - Μάιος	
67	<i>Dianthus strictus</i> var. <i>troodi</i>	Δίανθος ο άκαμπτος ποικ. ο τροόδιος	Ποώδες Φυτό	Μάιος – Οκτ.	√
68	<i>Dianthus tripunctatus</i>				
69	<i>Ecballium elaterium</i>	Πετραγουρκά	Ποώδες Φυτό	Δεκ. – Ιουλ.	
70	<i>Echinops spinosissimus</i>	Καμηλάγγαθον	Ποώδες Φυτό	Ιούλ. – Οκτ.	
71	<i>Echium angustifolium</i>	Καττουδικιά	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Ιούλ.	
72	<i>Eleagnus angustifolia</i>	Ζυζυφιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Μάιος – Ιουν.	
73	<i>Ephedra fragilis</i> ssp. <i>campylopoda</i>	Πολυτρίχιν	Θάμνος	Ιαν. – Ιούλ.	
74	<i>Equisetum telmateia</i>				
75	<i>Eryngium maritimum</i>	Ηρύγγιον το παράλιον	Ποώδες Φυτό	Ιούν. – Αυγ.	
76	<i>Euphorbia thompsonii</i>	Ευφόρβια	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. - Μάιος	
77	<i>Fagonia cretica</i>	Φαγόνια η κρητική	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Ιουν.	
78	<i>Ferula communis</i>	Αναθρήκα, Βανούκα	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. - Μάιος	
79	<i>Ficus carica</i>	Συκιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Μάρτ. - Μάιος	
80	<i>Fimbristylis ferruginea</i>				
81	<i>Foeniculum vulgare</i>	Μάραθος	Ποώδες Φυτό	Απρ. – Σεπτ.	
82	<i>Fritillaria persica</i>	Φριτυλλάρια η περσική	Ποώδες Φυτό - Βολβός	Φεβρ. – Μάρτ.	
83	<i>Fumana arabica</i>	Φουμάνια η αραβική	Μικρός θάμνος	Φεβρ. - Μάιος	
84	<i>Fumana thymifolia</i>	Τρανανίδιν	Μικρός θάμνος	Φεβρ. - Ιούν.	
85	<i>Gagea juliae</i>	Γαέα η Ιουλιανή	Ποώδες Φυτό Βολβός	Φεβρ. – Απρ.	√

A/A	Επιστημονικό Όνομα Φυτού	Κοινό Όνομα Φυτού	Μορφή Φυτού	Διάρκεια Ανθοφορίας	Ενδημικό *
86	<i>Genista sphacelata</i> var. <i>sphacelata</i>	Ρασιήν	Θάμνος	Μάρτ. – Ιούλ.	
87	<i>Gladiolus italicus</i>	Λάζαρος, Μαχαράς	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Απρ.	
88	<i>Gladiolus triphyllus</i>	Γλαδίολος ο τρίφυλλος	Ποώδες Φυτό Βολβός	Μάρτ. - Μάιος	√
89	<i>Gynandrisis sisyrichium</i>	Ίριδα, Μελανούδια	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Απρ.	
90	<i>Hedera helix</i> ssp. <i>helix</i>				
91	<i>Hedera helix</i> ssp. <i>poetarum</i>				
92	<i>Helianthemum obtusifolium</i>	Ηλιάνθεμον το αμβλύφυλλο	Μικρός θάμνος	Φεβρ. - Μάιος	√
93	<i>Helianthemum stipulatum</i>	Ηλιάνθεμον	Μικρός θάμνος	Ιαν. – Ιούλ.	
94	<i>Helichrysum conglobatum</i>	Ψυλλίνα, Δάκρυα της Παναγίας	Μικρός θάμνος	Μάρτ. - Μάιος	
95	<i>Heliotropium europaeum</i>	Βρωμόχορτο	Ποώδες Φυτό	Απρ. – Νοέμβρ.	
96	<i>Hyacinthella millingenii</i>	Άγριος υάκινθος	Ποώδες Φυτό - Βολβός	Νοέμ. - Φεβρ.	
97	<i>Hyparrhenia hirta</i>	Ανελίφκια	Πολυετές Αγροστώδες φυτό	Φεβρ. –Νοέμβ.	
98	<i>Inula viscosa</i>	Κόνυζος	Μικρός θάμνος	Αυγ. – Νοέμβρ.	
99	<i>Juniperus phoenicea</i>	Αόρατος	Δένδρο - Θάμνος	Φεβ. – Απρ.	
100	<i>Lamium amplexicaule</i>	Σκυλλάκι	Ποώδες Φυτό	Δεκ. - Μάιος	
101	<i>Laurus nobilis</i>	Δάφνη	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Φεβρ. - Απρ.	
102	<i>Lavandula stoechas</i>	Μυροφόρα	Θάμνος	Μαρτ. - Μάιος	
103	<i>Leontodon tuberosus</i>	Αγριοράδικον	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. - Μάιος	
104	<i>Lithodora hispida</i> ssp. <i>versicolor</i>	Γαιδουρόβρουμπο	Θάμνος	Φεβρ. - Μάιος	
105	<i>Lonicera edrusca</i>	Αιγίόκλημα	Αναρρ. Θάμνος	Μάιος – Ιούλ.	
106	<i>Malva aegyptia</i>	Μολόχα	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Απρ.	
107	<i>Mandragora officinarum</i>	Μηλοπιπονιά, Καλάδρωπος	Ποώδες Φυτό	Δεκ. – Απρ.	
108	<i>Melissa officinalis</i>	Μελισσόχορτο	Ποώδες Φυτό	Μάιος – Σεπτ.	
109	<i>Mentha pulegium</i>	Γληφώνι	Ποώδες Φυτό	Ιούν. – Αυγ.	
110	<i>Morus alba</i>	Μουριά, Συκαμινιά	Μικρό δέντρο	Μάιος – Ιουν.	
111	<i>Muscari comosum</i>	Αγριουάκινθος	Ποώδες Φυτό Βολβός	Μάρτ. - Μάιος	
112	<i>Myrtus communis</i>	Μερσινιά	Θάμνος	Μάιος – Αυγ.	
113	<i>Narcissus serotinus</i>	Ματσκορύδον	Ποώδες Φυτό, Βολβός	Σεπτ. – Οκτ.	
114	<i>Narcissus tazetta</i>	Ματσκορύδον	Ποώδες Φυτό Βολβός	Νοεμ. - Φεβρ.	
115	<i>Nerium oleander</i>	Αροδάφνη, Ροδοδάφνη	Θάμνος	Απρ. – Ιούλ.	
116	<i>Noaea mucronata</i>	Αντρούκλιαγρος	Θάμνος	Ιούλ. – Οκτ.	
117	<i>Notobasis syriaca</i>	Αγκιναρόχορτον	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. - Μάιος	
118	<i>Odontites cypria</i>	Οδοντίτης η κυπρία	Ποώδες Φυτό	Ιούλ. – Δεκ.	√
119	<i>Olea europaea</i>	Ελιά	Δένδρο - Θάμνος	Απρ. – Ιουν.	
120	<i>Onobrychis venosa</i>				√
121	<i>Onoma gigantea</i>				
122	<i>Onopordum cyprium</i>	Γασουράγαθον	Διετές Μικρός θάμνος	Απρ. – Ιούλ.	√
123	<i>Onosma fruticosum</i>	Όνοσμα το Θαμνώδες	Θάμνος	Μάρτ. - Μάιος	√
124	<i>Ophrys kotschyi</i>				
125	<i>Ophrys lapethica</i>	Οφρύς η Λαπηθική	Ποώδες Φυτό Βολβός	Μάρτ. – Απρ.	√
126	<i>Orchis collina</i>	Αρκοσσυλλούτιν	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Μάρτ.	
127	<i>Orchis italica</i>	Ορχις ο ιταλικός	Ποώδες Φυτό	Απρ. - Μάιος	
128	<i>Orchis punctulata</i>	Ορχις ο στικτός	Ποώδες Φυτό	Φεβρουάριο	
129	<i>Origanum majorana</i> var. <i>tenuifolium</i>	Ορίγανο η μαντζουράνα	Αρωματικός Θάμνος	Μάιος – Οκτ.	√
130	<i>Ornithogalum narbonense</i>	Ορνιθόγαλον	Ποώδες Φυτό Βολβός	Απρ. – Μάιος	

A/A	Επιστημονικό Όνομα Φυτού	Κοινό Όνομα Φυτού	Μορφή Φυτού	Διάρκεια Ανθοφορίας	Ενδημικό *
131	<i>Ornithogalum pedicellare</i>	Ορνιθόγαλον	Ποώδες Φυτό Βολβός	Μάρτ. – Απρ.	√
132	<i>Osyris alba</i>				
133	<i>Oxalis pes-caprae</i>	Ξιννίν, Ξινούδιν	Ποώδες Φυτό	Νοέμ. – Μάιος	
134	<i>Pallenis spinosa</i>	Καρφόχορτο	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Ιούλ.	
135	<i>Papaver cyprium</i>	Πετεινός, Παπαρούνα	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Ιούν.	√
136	<i>Papaver gracile</i>	Πετεινός, Παπαρούνα	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Ιούν.	
137	<i>Papaver hybridum</i>	Πετεινός, Παπαρούνα	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Ιούν.	
138	<i>Papaver paphium</i>	Πετεινός, Παπαρούνα	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Ιούν.	√
139	<i>Papaver rhoeas</i>	Πετεινός, Παπαρούνα	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Ιούν.	
140	<i>Phagnalon rupestre</i> ssp. <i>rupestre</i>	Ασπροθύμαρο	Μικρός θάμνος	Μάρτ. – Μάιος	
141	<i>Phillyrea latifolia</i>				
142	<i>Phlomis cypria</i> var. <i>occidentalis</i>	Φλομίσ η κυπρία ποικ. η δυτική	Θάμνος	Απρ. – Ιουν.	√
143	<i>Phlomis lunariifolia</i>	Φλομίσ η σεληνοφυλλος	Θάμνος	Μάρτ. – Μάιος	
144	<i>Phlomis lunariifolia</i>				
145	<i>Phyla filiformis</i>	Μελισσόχορτο	Ποώδες Φυτό	Μάιος - Σεπτ.	
146	<i>Phyla nodiflora</i>	Μελισσόχορτο	Ποώδες Φυτό	Μάιος - Σεπτ.	
147	<i>Pinus brutia</i>	Τραχεία πεύκη	Δέντρο	Μάρ. – Μάιο	
148	<i>Pistacia atlantica</i>	Τρέμιθος	Δέντρο	Φεβρ. – Απρ.	
149	<i>Pistacia lentiscus</i>	Σχιλιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Φεβ. – Μάιος	
150	<i>Pistacia terebinthus</i>	Τρεμιθιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Μάρτ. – Απρ.	
151	<i>Plantago afra</i>	Πεντάνευρο	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Ιούν.	
152	<i>Plantago bellardii</i>		Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Μάιος	
153	<i>Platanus orientalis</i>	Πλάτανος	Δέντρο	Απρ. – Μάιος	
154	<i>Polygonum equisetiforme</i>	Πολυόνατος	Ποώδες Φυτό – Μικρός θάμνος	Απρ. – Οκτ.	
155	<i>Polygonum maritimum</i>	Πολυόνατος	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Αυγ.	
156	<i>Prunus amygdalus</i>	Αμυγδαλιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Ιαν. – Μάιος	
157	<i>Prasium majus</i>	Φασσόχορτο	Θάμνος	Ιαν. – Μάιος	
158	<i>Pteris vittata</i>	Φτερίτσι	Ποώδες Φυτό	Ιουν. - Οκτ.	
159	<i>Pterocephalus brevis</i>	Πτεροκέφαλος	Ποώδες Φυτό – Μικρός θάμνος	Μάρτ. – Μάιος	
160	<i>Pterocephalus multiflorus</i> ssp. <i>multiflorus</i>	Πτεροκέφαλος	Ποώδες Φυτό – Μικρός θάμνος	Μάρτ. – Μάιος	
161	<i>Ptilostemon chamaepeuce</i> var. <i>cyprius</i>	Αρκολασμαρίς	Θάμνος	Μάιος – Ιούλ.	√
162	<i>Punica granatum</i>	Ροδικιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Απρ. - Μάιος	
163	<i>Pyrus syriaca</i>	Αρκάπηγ	Δέντρο	Μάρτιος	
164	<i>Quercus coccifera</i> ssp. <i>calliprinos</i>	Περνιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Μάρτ. – Μάιος	
165	<i>Quercus infectoria</i> ssp. <i>veneris</i>	Δρύς, Βαλανιδκιά	Μεγάλο δέντρο	Μάρτ. – Απρ.	
166	<i>Ranunculus asiaticus</i>	Προβατάρης, Αγριο βατράχιον	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Μάιος	
167	<i>Reseda lutea</i>	Αμορέτα	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Σεπτ.	
168	<i>Rhamnus alaternus</i>	Χρυσοζυλιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Μάρτ. – Απρ.	
169	<i>Rhamnus oleoides</i> ssp. <i>graecus</i>	Μαζουλιά, Κοιζουλόραχος	Θάμνος	Μάρτ. – Απρ.	
170	<i>Romulea tempskyana</i>	Βοσκός	Ποώδες Φυτό Βολβός	Ιαν. – Φεβρ.	
171	<i>Rosa canina</i>	Αρκοτριανταφυλλιά	Θάμνος	Απρ. – Ιούν.	
172	<i>Rosmarinus officinalis</i>	Λασμαρίν	Αρωματικός θάμνος	Νοεμ. - Μάιος	
173	<i>Rubia laurae</i>				
174	<i>Rubia tenuifolia</i>	Τρανίδιν	Μικρός θάμνος	Μάρτ. – Ιούν.	
175	<i>Rubus sanctus</i>	Βάτος	Θάμνος	Ιουν. - Οκτ.	

A/A	Επιστημονικό Όνομα Φυτού	Κοινό Όνομα Φυτού	Μορφή Φυτού	Διάρκεια Ανθοφορίας	Ενδημικό *
176	<i>Ruta chalepensis</i>	Πήγανος	Μικρός θάμνος	Φεβρ. – Μάιος	
177	<i>Salix alba</i>	Ιτιά	Δέντρο	Φεβρ. – Απρ.	
178	<i>Salvia fruticosa</i>	Σπατζιά	Θάμνος	Φεβρ. - Ιούλ.	
179	<i>Salvia verbenaca</i>	Βουτυρόχορτο	Ποώδες Φυτό	Ιαν. – Απρ.	
180	<i>Sarcopoterium spinosum</i>	Μαζίν	Μικρός Θάμνος	Φεβ. – Απρ.	
181	<i>Scilla cilicica</i>				
182	<i>Scolymus hispanicus</i>	Χρυσάγκαθον	Ποώδες Φυτό	Μάιος – Αυγ.	
183	<i>Scutellaria cypria</i> var. <i>elatior</i>	Σκουτελλάρια η κυπρία	Ποώδες Φυτό	Απρ. – Ιούν.	√
184	<i>Sedum cyprium</i>	Σέδον το κύπριον	Ποώδες Φυτό	Ιούν. – Σεπτ.	√
185	<i>Sedum porphyreum</i>	Σέδον το ποφυρό	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Μάιος	√
186	<i>Senecio glaucus</i> ssp. <i>cyprius</i>	Ηριγέρων ο γλαυκός	Ποώδες Φυτό	Ιαν. – Μάρτ.	√
187	<i>Serapia vomeracea</i>	Σεραπιάς η εμετική	Ποώδες Φυτό Κόνδυλος	Μάρτ. – Μάιος	
188	<i>Silene vulgaris</i>	Τσάκρα, Στρουθί	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Ιούλ.	
189	<i>Sinapis alba</i>	Λαγάνα	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Ιούλ.	
190	<i>Smilax aspera</i>	Αντζουλόβατος	Αναρριχητικό	Μάιος – Οκτ.	
191	<i>Styrax officinalis</i>	Στερατζιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Μάρτ. – Ιούν.	
192	<i>Tamarix smyrnensis</i>	Μέρικος	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Απρ. – Ιούν.	
193	<i>Tamus communis</i>	Βρυονία η κοινή	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Ιούν.	
194	<i>Taraxacum aphrogenes</i>	Ταράξακο το αφρογενές	Ποώδες Φυτό	Οκτ. – Δεκ.	√
195	<i>Teucrium divaricatum</i> ssp. <i>Canescens</i>	Τεύκριο το διχαλωτό	Μικρός θάμνος	Μάιος – Ιούλ.	√
196	<i>Teucrium micropodioides</i>	Τεύκριο το μικροποδιοειδές	Μικρός θάμνος	Απρ. – Ιούλ.	√
197	<i>Thymus capitatus</i>	Θρουμπί	Αρωματικός Θάμνος	Μάιος – Οκτ.	
198	<i>Thymus integer</i>	Θυμάρι	Ημίθαμνος	Μάρτ. – Ιούν.	√
199	<i>Tuberaria guttata</i>	Τουβεραρία η σταλαγμαώδης	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Μάιος	
200	<i>Tulipa cypria</i>	Τουλίπα η κυπρία	Βολβός	Μάρτ. – Απρ.	√
201	<i>Ulmus canescens</i>	Φτελιά	Δέντρο		
202	<i>Urginea maritima</i>	Αβρόσσυλλα	Ποώδες Φυτό Βολβός	Ιούλ. – Σεπτ.	
203	<i>Urtica pilulifera</i>	Τσικνίθα	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Απρ.	
204	<i>Verbascum sinuatum</i>	Τσουννα, Φλώμος	Ποώδες Φυτό	Απρ. – Ιούλ.	
205	<i>Vitex agnus-astus</i>	Αγνιά	Θάμνος	Ιουν. – Δεκ.	

* για χρήση οποιονδήποτε ενδημικών ειδών χρειάζεται επιπρόσθετη άδεια από το Τμήμα Περιβάλλοντος

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2014